

Šestnáct sezón v lize

70 let od vzniku Rudé hvězdy Cheb

Retromuseum Cheb

16. září 2021 – 2. ledna 2022

Slavnostní zahájení 15. září v 17.00

Výstava připomíná chebský fotbalový oddíl, který mezi roky 1979 a 1996 s jednoročním přerušením hrál nejvyšší fotbalovou soutěž. Jeho osudy jsou těsně spojené s 5. brigádou Pohraniční stráže, jejíž velitelství se od roku 1951 nacházelo v Chebu. Vznikl ve stejném roce pod názvem Vojenská sokolská jednota Sokolovo. Už o rok později byl zahrnut do struktury sportovních oddílů ministerstva vnitra, nesoucích jednotný název Rudá hvězda; pouze v letech 1966 až 1972, kdy Pohraniční stráž spadala pod ministerstvo obrany, se jmenoval VTJ Dukla Hraničář. V roce 1990 došlo k přejmenování na Sportovní klub policie Union, pro fanoušky však stále zůstal „Hvězdou“. Finanční příspěvek ministerstva postupně klesal. V roce 1994 do klubu vstoupil kontroverzní podnikatel Alexander Komanický a byla založena společnost s ručením omezeným pod názvem FC Union. Už po několika měsících se po sporech s vedením klubu stáhl a v dalším roce zadlužený Union prodal Ivo Mlátilíkovi. Ten jej použil jako kartu ve své hře s městem o tržnici Dragoun, kterou měl v nájmu, a když mu tento krok nevyšel a nepodařilo se mu získat sponzory ani investory, nechal jej zaniknout. Kontinuitu se podařilo zachovat díky sekci mládeže, jež se spojila s Lokomotivou Cheb do nového subjektu SK Cheb. Po roční přestávce bylo obnoveno i mužstvo dospělých, které působil v krajském přeboru. V roce 2001 přešlo do nově vzniklého FK Union Cheb 2001, který se přihlásil jako následník slavného klubu s cílem navázat na jeho tradici, což v roce 2011 ještě zdůraznil přejmenováním na FK Hvězda Cheb.

Ve výskoku František Gögh, který v Dukle Hraničář působil v sezónách 1966/67 a 1967/68, kdy hrál druhou ligu

Dukla Hraničář v bílých dresech na domácím hřišti v Pohoří, konec 60. let

Už v letech 1966 až 1969 hrála Dukla Hraničář druhou nejvyšší soutěž. Znovu se to podařilo v roce 1977. V sezóně 1978/79 RH Cheb zvítězila ve své skupině a z baráže postoupila přes VP Frýdek-Místek do I. ligy, kterou pak hrála třináct let. Po smolném sestupu stačilo Unionu k návratu mezi elitu 4. místo, neboť po rozpadu Československa vznikla nová česká I. liga. Hned následujícího roku znamenalo 4. místo historicky nejlepší výsledek, když do posledního kola Union bojoval o účast v poháru UEFA. Do evropských pohárů se mu nikdy nepodařilo nepodařilo. V Českém poháru bylo největším úspěchem čtvrtfinále (1980/81, 1981/82, 1985/86); v lize byl hodně blízko také v roce 1990/91, kdy se stal podzimním mistrem a ještě ve 23. kole vedl, po špatném závěru však skončil až šestý. Hrál tak pouze „menší“ poháry: v prvním roce ligového působení Středoevropský určený pro nováčky a opakovaně letní Interpohár, kam byla vždy nominována mužstva z přední části tabulky. V roce 1981/82 svou skupinu vyhrál.

Hvězda měla v systému československého fotbalu důležitou roli při přechodu talentovaných fotbalistů mezi dospělé a v 80. letech byla hlavní zásobárnou reprezentační jednadvacítky. Specifické vztahy měla zejména se Spartou, která se snažila své hráče na vojnu umísťovat právě sem, neboť oproti Dukle zde nebylo tolik kmenových hráčů, a měli tak mnohem větší šanci se prosadit. Vojenskou službu tu absolvovala řada budoucích reprezentantů (například Zdeněk Hruška, Jozef Chovanec, Vlastimil Petržela, Luděk Mikloško, Jan Stejskal, Miroslav Kadlec, Tomáš Skuhřavý, Horst Siegl, Pavel Kuka,

Michal Horňák), sedm hráčů nastoupilo v reprezentaci už během svého působení v Chebu (Lubomír Pokluda, Ivo Knoflíček, Miroslav Siva, Radek Druhlák, Peter Herda, Petr Samec, Radim Nečas). Z těch, kteří zde zůstali i po skončení vojny, si Hvězda budovala stabilní jádro a klubovými ikonami se stali Milan Lindenthal, Jaroslav Šedivý, Zdeněk Koubek nebo Milan Svojtka. Oddíl také systematicky pracoval s mládeží. V sezóně 1985/86 prošel žáky Hvězdy nejslavnější fotbalista, který oblékal její dres, Pavel Nedvěd. Přestože byl teprve v sedmé třídě, stal se lídrem mužstva, jež v krajském přeboru pokořilo i Škodu Plzeň a postoupilo do turnaje o mistra republiky. Zde sice skončilo poslední, Nedvěd však byl vyhlášen nejlepším útočníkem. Dorost, který hrál v 80. i 90. letech druhou nejvyšší soutěž, našel při nedostatku hracích ploch v Chebu zázemí ve Františkových Lázních. V roce 1984/85 si Hvězda zřídila juniorku působící v Aši. Po třech letech v divizi postoupila do národní ligy, kde při premiéře skončila druhá. Nejvýznamnějšími odchovanci jsou útočník Robert Fiala, obránce Martin Müller a brankář Jiří Vosyka.

▼ Tým Rudé hvězdy pod vedením Dušana Uhrina a Jiřího Tichého před sezónou 1985/86

Zdeněk Koubek, Vratislav Chaloupka a Lubomír Pokluda před zápasem s Interem Bratislava 14. května 1980

Zázemí Hvězda od počátku našla v Poohří na stadionu Esky, v roce 1952 přejmenované na Spartak Cheb. Byl zde vybudován po roce 1945 na místě uprázdněném po Pěvecké hale (Sängerhalle), sloužící pro výstavy a další veřejné akce, která byla za války přemístěna na letiště jako výrobní hala a v roce 1945 při náletu zničena. V roce 1963 se Spartak stal součástí RH Cheb, která tak získala svůj vlastní areál, což byl jeden z důležitých kroků k budoucímu úspěchu. Už v druhé půli 60. let ho začala modernizovat, k zásadním změnám však došlo až v letech 1975 až 1978. Hřiště bylo zatravněno a vyrostla u něj tribuna, bývalé učňovské středisko ve vile v těsném sousedství bylo adaptováno na ubytovnu pro hráče a zázemí se šatnami a saunou. Areál však neměl ligové parametry, a Hvězda si tak k ligovým zápasům musela pronajímat stadion Lokomotivy s kapacitou 12 tisíc diváků. Jeho existence zároveň blokovala výstavbu vlastního stánku v Poohří: ministerstvo bylo záměru nakloněno, místní orgány ovšem měly za to, že jeden stadion této velikosti pro Cheb stačí. Navíc bez potřebné modernizace postupně chátral a na přelomu 80. a 90. let se nacházel v katastrofálním stavu. V poslední sezóně po neshodě ohledně nájmu dohrál Union podzim v Tachově a na jaře našel azyl v Blšanech. Absence vlastního zázemí ligových kvalit se tak stala jednou z příčin konce vrcholového fotbalu v Chebu.

Když Rudá hvězda postoupila do ligy, Cheb se stal nejmenším ligovým městem a klub naopak jeho nejvýznamnějším reprezentantem, což platilo až do jeho zániku. Fotbal však pro celý region znamenal mnohem více. Demograficky překódovaná oblast na periferii země potřebovala něco, s čím by se mohli zdejší lidé identifikovat a nač by byli hrdí. Komunistická propaganda navíc

postup prezentovala jako doklad úspěšného zvládnutí poválečné transformace pohraničí. RH Cheb se stala i předmětem mužských her spojených s tehdejší maskulinní domácí politikou jako neúspěšnější oddíl ministerstva vnitra, když pro mladé fotbalisty nastupující vojnu vytvořila alternativu k předtím zcela dominantní Dukle Praha, reprezentující rezort obrany. Armádní mužstva byla největšími rivaly Hvězdy, a když se nad nimi podařilo uspět, hráči bývali odměňováni povýšením. Velkými příznivci a podporovateli Hvězdy byli přední normalizační politikové Jaromír Obzina, v letech 1973 až 1983 ministr vnitra, předseda ČSTV Antonín Himl, který v Chebu vyrostl a fotbal hrával v dorostu Lokomotivy, a vedoucí tajemník OV KSČ Václav Burian.

Po postupu do ligy začalo Chebsko žít fotbalem. První rok byla průměrná návštěvnost 9,5 tisíce, domácí zápasy se staly společenskou událostí, na niž mířily celé rodiny, vlajkonosi měli pověst nejvěrnějšího publika v lize a celkový vztah obyvatel k hráčům měl v měřítku malého města mnohem důvěrnější rozměr, než tomu bylo ve velkých klubech. Fotbal byl s městem těsně propojen a zažíval zde zcela jedinečnou atmosféru. Jak ligové sezóny přibývaly, poněkud místním zevšedněl, návštěvnost postupně klesala a po roce 1989 byla již slabá podpora města a jeho obyvatel uváděna jako jedna z příčin problémů, které nakonec vedly k zániku klubu. Zdejších šestnáct ligových sezón je dnes už uzavřenou kapitolou, po níž zůstaly pouze vzpomínky a artefakty, které prezentujeme na této výstavě. V Chebu však dodnes přetrvává hrdost na velké osobnosti českého a slovenského fotbalu, jež jím prošly.

Marcel Fišer

14. června 1989, koupel v kašně na náměstí po dramatické záchraně v posledním kole vítězstvím nad Bohemians 2:1

Zleva Milan Kolouch, Július Bielík, Petr Samec a Radim Nečas, sezóna 1994/95

Chebské publikum při druhém zápase v lize s Plastikou Nitra, 15. srpen 1979

Titulní strana: Milan Lindenthal v akci, sezóna 1979/80

Šestnáct sezón v lize 70 let od vzniku Rudé hvězdy Cheb

Retromuseum Cheb, 16. září 2021 – 2. ledna 2022
Výstava je uspořádána ve spolupráci s FK Hvězda Cheb.
Autor výstavy: Marcel Fišer
Spolupráce: Zdeněk Volf, Vítězslav Janda, Václav Sýkora, Jiří Novák
Grafika: Petr Kolář
K výstavě vyjde v jejím průběhu stejnojmenná publikace.

15. září, 17.00, slavnostní zahájení
10. listopadu, 17.00, komentovaná prohlídka výstavy s jejími autory
24. listopadu, 17.00, křest knihy spojený s autogramiádou

Výstava je věnována památce Jiřího Lopaty (21. 12. 1936–20. 4. 2021), trenéra, který Rudou hvězdu Cheb do ligy dovedl.

Výstavní program GAVU Cheb je podpořen z grantového programu MK ČR.
V roce 2021 vydala Galerie výtvarného umění v Chebu. Text Marcel Fišer, grafika Kolář & Kutálek, tisk Dragon Press, s. r. o., náklad 3000 ks.